VNEUS Mäntylä Marko(VNK), Välivaara Maija(UM)

16.12.2021

JULKINEN

Viite

Asia

Itäisen kumppanuuden huippukokous 15.12.2021

Itäisen kumppanuuden huippukokous järjestetiin fyysisenä kokouksena ensi kertaa sitten vuoden 2017. EU ja kumppanimaat osallistuivat päämiestasolla, pl. Valko-Venäjä, joka on keskeyttänyt osallistumisensa kumppanuuteen, eikä sitä kutsuttu huippukokoukseen.

Huippukokouksessa hyväksyttiin elpymistä, kestokykyä ja uudistuksia painottava yhteinen julkilausuma, sekä tulevan itäisen kumppanuuden yhteistyön painopisteitä linjaava työohjelma.

Suomen tavoitteiden mukaisesti jatkotyössä painottuvat yhteiset arvot, oikeusvaltio- ja demokratiakehitys, vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä yhteiskuntien kestokyvyn vahvistaminen kokonaisvaltaisen turvallisuusajattelun pohjalta, ml. yhteistyö hybridi- ja kyberuhkien suhteen sekä strateginen viestintä.

EU:n ja itäisten kumppanuusmaiden huippukokous järjestettiin Brysselissä 15.12.2021. EU:n puolelta osallistuivat Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Michel, komission puheenjohtaja von der Leyen, ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Borrell, EU-maiden päämiehet sekä kumppanimaiden päämiehet Valko-Venäjää lukuun ottamatta. Suomea huippukokouksessa edusti pääministeri Marin.

Huippukokouksessa hyväksyttiin yhteinen julkilausuma, jonka otsikkona on ”elpyminen, kestokyky ja uudistukset" (*Recovery, Resilience and Reform*). Julkilausuma on jaoteltu seuraavien osioiden alle: arvot, kumppanuus, kestokyky ja vauraus, solidaarisuus, yhteinen omistajuus. Julkilausuman liitteenä on kumppanuuden tulevan yhteistyön painopisteet linjaava työohjelma (*Post-2020 Eastern Partnership priorities*), joka on valmisteltu komission ja korkean edustajan itäistä kumppanuutta koskevan tiedonannon (E 58/2020 vp) pohjalta. Työohjelma keskittyy kahteen pilariin: hallinto (*Governance*) sekä investoinnit (*Investment*). Hallintopilariin kuuluu mm. yhteistyö hyvän hallinnon ja oikeusvaltion kehittämiseksi sekä oikeudenmukaisten, tasa-arvoisten ja inklusiivisten yhteiskuntien eteen. Lisäksi turvallisuusaiheet ja kumppanien kestokyvyn vahvistaminen, mm. hybridi- ja kyberuhkien osalta painottuvat. Investointipilari käsittää mittavan (2,3 mrd euroa) talous- ja investointisuunnitelman sekä useita maakohtaisia lippulaiva-aloitteita (*Flagship Initiatives*). Lisäksi painotetaan yhteistyötä ilmasto- ja ympäristöasioiden ja digitalisaation suhteen.

Huippukokouksen ohjelmaan kuului itäisen kumppanuuden yhteistyötä käsitellyt täysistunto sekä rajoitetummassa muodossa pidetty johtajien illallinen. Keskustelussa painottuivat kumppanuuden tulevaisuuden prioriteetit ja suuntaviivat, uuden työohjelman painotukset sekä EU:n itäisen naapuruston haasteet ml. turvallisuuskysymykset ja Covid19-pandemia. Valko-Venäjän tilanne ja Venäjän toimet alueella nousivat esiin useissa puheenvuoroissa.

Suomen puheenvuorossa pääministeri Marin korosti itäisen kumppanuuden yhteistyön merkitystä koko Euroopan vakauden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta. Hän painotti, että oikeusvaltiokehitys, yhteiset arvot, demokratia, hyvä hallinto, korruption vastainen taistelu, ihmisoikeudet sekä sukupuolten välinen tasa-arvo ovat itäisen kumppanuuden ytimessä. Ne ovat myös toimivien talouksien ja kestävän kasvun edellytyksiä. Pääministeri Marin piti tärkeänä, että jatkotyössä korostuvat vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä hybridi- ja kyberuhkiin vastaaminen.

Pääministeri Marin tapasi ennen huippukokouksen alkua Moldovan presidentti Maia Sandun. Pääministerit keskustelivat maiden kahdenvälisistä suhteista sekä EU:n ja Moldovan suhteista. Lisäksi pääministeri Marin osallistui Liettuan presidentin isännöimälle epäviralliselle työlounaalle, jolle osallistuivat usean EU-maan lisäksi Georgian, Moldovan ja Ukrainan presidentit.

LIITTEET Julkilausuma

Asiasanat	itäinen kumppanuus, Eurooppa-neuvosto
Hoitaa	**UM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TULLI, VM, VTV, YM